

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра психології, філософії та суспільних наук**

С.В. Мітіна

ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

***Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять та
самостійної роботи***

для здобувачів вищої освіти зі спеціальності С4 Психологія

Київ – 2025 рік

РОЗРОБНИК: доцент, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології, *філософії та суспільних наук* Світлана МІТІНА

Рецензент: доктор психологічних наук, завідувач кафедри психології, філософії та суспільних наук Олена ВЛАСЕНКО

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, філософії та суспільних наук Протокол № 1 від 25.08.2025

Методичні рекомендації схвалено на засіданні навчально-методичної ради навчально-наукового гуманітарного інституту

Протокол № 8 від 27.08.2025р.

Голова НМР ННГІ

Сергій ГУБАРЄВ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна курс «Юридична психологія» є обов'язковим компонентом циклу професійно-орієнтованих дисциплін у підготовці майбутніх фахівців, який дає можливість здобувачеві вищої освіти ознайомитися з психологічними основами юридичної діяльності та проведення судово-психологічної експертизи, з особливостями формування особистості злочинця та мотивів злочинної поведінки, а також сформувати професійну компетентність щодо надання психологічної допомоги в рамках функціонування системи «людина-право», здатність до соціально-психологічного аналізу злочинної групи вміння вірно оцінювати фактори ризику та використовувати набути знання в практичній діяльності.

Метою вивчення дисципліни є ознайомлення студентів з основними поняттями і категоріями юридичної психології, надати уявлення про загальні особливості, закономірності формування особистості злочинця та мотивів злочинної поведінки, а також особливості функціонування злочинної групи.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ДИСЦИПЛІНА

Тема1. Теоретико-методологічні основи юридичної психології

Загальна характеристика юридичної психології: об'єкт, предмет, категорії. Місце юридичної психології у системі психологічної науки. Напрями юридичної психології: кримінальна психологія, психологія процесуальної і непроцесуальної діяльності, пенітенціарна психологія, правова психологія, психологія юридичної праці.

Загальнонаукові принципи в юридичній психології (принцип розвитку, принцип детермінізму, принцип єдності свідомості і діяльності, принцип системного підходу, принцип єдності теорії і практики, принцип особистісного підходу). Методи юридичної психології (загально психологічні та специфічні), їхні особливості. Методи психологічного впливу на особистість (переконання, навіювання). Межі використання методів юридичної психології у кримінальному процесі. Використання досягнень юридичної психології в галузях соціальної та юридичної практики.

Тема2. Історичний розвиток юридичної психології як науки

Зародження юридичної психології: погляди античних філософів і мислителів Нового часу (Сократ, Платон, Аристотель, Монтеск'є) на природу поведінки людини, її стосунків з державою. Зв'язок правового світогляду з виникненням правової психології.

Характеристики ранньої історії юридичної психології (І.Т.Посошков, М.М.Щербатов, Й.Гофбауер, Й.Фредрех). Формування кримінальної та

судової психології у XVIII-XIX ст. (Г. Гросс, А. Біне, В. Штерн, М. Вертхеймер, Ч. Ломброзо). Становлення юридичної психології як самостійної науки (Е. Клапаред, А.Ф. Коні, Л.Й. Петражицький).

Розвиток юридичної психології у 20-80 роки XX століття (О.Р. Ратінов, О.М. Столяренко, В.О. Коновалова, М.В. Костицький). Криза юридичної психології. Відродження юридично-психологічної теорії та практики у 50-60-х роках. Особливості сучасного стану вітчизняної юридичної психології (О.М. Бандурка, М.В. Костицький, В.М. Синьов, В.С. Медведєв). Перспективи розвитку юридичної психології в Україні в XXI ст. Зв'язки юридичної психології із судовою психіатрією та кримінальною патопсихологією.

Тема 3. Правова психологія

Нормативна регуляція поведінки та її вплив на поведінку особистості. Соціальні норми. Нормативні системи та їх основні види: право, мораль, звичаї і традиції. Соціальна та асоціальна поведінка. Психологічні аспекти правової поведінки. Психологічна характеристика девіантної та делінквентної поведінки особистості. Основні групи чинників, що впливають на протиправну поведінку. Поняття соціалізації особистості. Мікро-, мезо- та макрофактори соціалізації. Десоціалізація. Етапи соціалізації. Психологічні аспекти правової соціалізації особистості. Психологічна характеристика та структура правосвідомості.

МОДУЛЬ 2. КРИМІНАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Тема 4. Психологія злочину

Предмет та завдання кримінальної психології. Психологія злочинної поведінки. Взаємодія об'єктивних і суб'єктивних факторів здійснення злочину. Структурно-психологічний аналіз злочинної дії. Психологічні аспекти стадій злочину. Особливості вольових та емоційних процесів при підготовці та скоєнні злочинів. Психологія співучасті. Поняття мотиваційної сфери злочину. Співвідношення мотиву, цілі та результату при злочині з необережності та вчиненні злочину умисно. Соціологічні теорії злочину: структуральний та субкультурний підходи. Психологічні теорії злочину: психоаналітичний та когнітивний підходи. Соціально-психологічний підхід: теорії контролю та соціального навчання. Сучасний стан і тенденції розвитку злочинності в Україні.

Тема 5. Психологія особистості злочинця

Кримінальна особистість: міфи та реальність. Детермінанти формування особистості злочинця. Підходи до класифікації особистості злочинця. Типологія особистості злочинця. Психологічні особливості насильницького типу злочинця. Психологічні особливості корисливого типу злочинця. Деформація системи ціннісних орієнтацій особистості як умова злочинної поведінки. Психологічні особливості особистості потерпілого та роль жертви у генезі злочину. Гендерні особливості злочинної поведінки.

Проблеми неповнолітніх у кримінальній психології. Психологічний аналіз особистості неповнолітнього правопорушника. Мотивація злочинної поведінки неповнолітніх. Особливості соціальної ситуації розвитку неповнолітніх злочинців.

Тема 6. Психологія злочинного угруповання

Соціально-психологічна характеристика організованої злочинності. Психологія злочинних груп. Психолого-правова оцінка злочинних формувань (груп), їхньої протиправної діяльності. Поняття і типи злочинних угруповань. Основні характеристики злочинної групи: склад, структура, групові процеси, групові норми. Психологічні особливості злочинних груп за участі неповнолітніх. Психологічні особливості учасників кримінальних груп. Конформна поведінка злочинця. Психологічні стратегії в боротьбі з організованою злочинністю.

МОДУЛЬ 3. СУДОВА ТА ПЕНІТЕНЦІАРНА ПСИХОЛОГІЯ

Тема 7. Психологічні основи розслідування злочину

Загальні психологічні правила юридично-слідчої діяльності. Поняття про психологічні дії та психотехніку. Аналіз юридичних фактів. Складання психологічного портрету злочинця. Психологія проведення обшуку. Застосування слідчим психологічних прийомів під час обшуку. Візуальна психодіагностика кримінальних ознак особистості.

Психологія слідчого експерименту, відтворення обстановки та обставин події. Психологія допиту. Основи допиту осіб, що скоїли злочин. Види питань, особливості їх впливу на психіку допитуваного. Психологічні аспекти допиту потерпілого та свідків. Психологічні аспекти очної ставки. Психологічні аспекти пред'явлення до впізнання. Психологічні ознаки неправдивих показань. Причини подання хибних свідчень. Психологічні особливості розслідування у справах неповнолітніх

Тема 8. Судово-психологічна експертиза

Судово-психологічна експертиза: цілі і завдання. Загальні підстави призначення судово-психологічної експертизи в кримінальному процесі. Межі компетенції судово-психологічної експертизи в цивільному судочинстві. Використання психолога як консультанта на попередньому етапі слідства.

Види судово-психологічних експертиз (СПЕ). Судово-психологічна експертиза емоційних станів. Експертиза соціально-психологічних особливостей членів злочинної групи. Судово-психологічна експертиза визначення здатності неповнолітнього правопорушника усвідомлювати значення вчинених ним дій. Комплексна судова психолого-психіатрична експертиза. Підготовка та призначення СПЕ при попередньому слідстві, у судовому засіданні при розгляді кримінальних справ та при вирішенні цивільно-правових спорів. Методика проведення СПЕ. Етапи проведення та оформлення результатів СПЕ. Оцінка, використання висновку СПЕ слідчим, захисником, судом.

Тема 9. Пенітенціарна психологія

Психологічні аспекти проблеми покарання та виправлення злочинця. Психологія особистості засудженого. Типологія особистості засудженого. Соціально-психологічна характеристика груп засуджених. Стереотипи тюремної поведінки та їх вплив на особистість. Субкультура засуджених. Роль психології у подоланні законів і традицій зони. Праця як фактор ресоціалізації засудженого.

Психологічні особливості відбування покарань жінками та неповнолітніми засудженими. Динаміка особистості засудженого та виховний процес. Методи психологічного впливу на засуджених з метою їх ресоціалізації. Психологічна підготовка засудженого до умов життя на волі. Соціально-психологічна реадaptaція звільненого, як умова дотримання правових норм суспільства.

3. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1. Історичний розвиток юридичної психології як науки.

Питання для обговорення:

1. Основні етапи розвитку юридичної психології.
2. Зародження ідей юридичної психології у працях І.Т.Посошкова, М.М.Щербатова, Й.Гофбауера, Й. Фредреха.
3. Становлення юридичної психології як самостійної науки (Г. Грос, Е. Клапаред, А. Ф. Коні, Л.Й. Петражицький).
4. Дослідження причин злочинності як явища у працях Ж. Кетле, Э. Дюркгейма, М. Вебера.
5. Розвиток юридичної психології у 20-80 роки ХХ століття (О.Р. Ратінов, О. М. Столяренко, В. О. Коновалова, М.В. Костицький).
6. Вітчизняні дослідження в межах юридичної психології (О.М.Бандурка, М. В. Костицький, В.М.Синьов).
7. Сучасний стан та перспективи розвитку юридичної психології в Україні.

Семінарське заняття 2. Психологічні аспекти правової поведінки.

Питання для обговорення:

1. Нормативні системи та їх основні види: право, мораль, звичаї і традиції.
2. Соціальні норми та нормативна регуляція поведінки
3. Соціальна та асоціальна поведінка.
4. Психологічна характеристика девіантної та делінквентної поведінки особистості.
5. Чинники протиправної поведінки.
6. Поняття та складові правової соціалізації особистості.
7. Психологічна характеристика та структура правосвідомості.

Семінарське заняття 3. Соціально-психологічний аналіз злочинної поведінки.

Питання для обговорення

1. Об'єктивні і суб'єктивні фактори здійснення злочину
2. Психічні відхилення як одна з причин девіантної та злочинної поведінки
3. Психологічні аспекти стадій злочину
4. Особливості вольових та емоційних процесів при підготовці та скоєнні злочинів.
5. Мотиваційні аспекти при підготовці та скоєнні злочинів.
6. Соціологічні теорії злочину: структуральний та субкультурний підходи
7. Психологічні теорії злочину: психоаналітичний та когнітивний підходи.
8. Соціально-психологічний підхід: теорії контролю та соціального навчання.
9. Сучасний стан і особливості злочинності в Україні.

Семінарське заняття 4. Психологія особистості злочинця

Питання для обговорення

1. Типологія особистості злочинця.
 2. Психологічні особливості насильницького типу злочинця.
 3. Психологічні особливості корисливого типу злочинця.
 4. Психологічний аналіз особистості неповнолітнього правопорушника.
 5. Мотивація злочинної поведінки неповнолітніх.
 6. Психологічні особливості особистості потерпілого, та роль жертви у генезі злочину.
 7. Гендерні особливості злочинної поведінки.
- Дискусія на тему «Кримінальна особистість: міфи та реальність».*

Семінарське заняття 5. Психологія злочинного угруповання.

Питання для обговорення

1. Поняття і види злочинних угруповань
2. Основні характеристики злочинної групи: склад, структура, групові процеси, групові норми.
3. Соціально-психологічні особливості групової злочинності
4. Психологічні особливості учасників кримінальних груп.
5. Конформна поведінка злочинця у кримінальній групі
6. Психологічні особливості злочинних груп за участі неповнолітніх.
7. Психологічні стратегії в боротьбі з організованою злочинністю.

Семінарське заняття 6. Психологічні основи слідчої діяльності

Питання для обговорення

1. Психологічні прийоми встановлення контактів у спілкуванні з потерпілими, підозрюваними і звинуваченими.
2. Психологічні особливості отримання необхідної інформації від свідків.
3. Психологічні особливості проведення слідчого експерименту.

4. Візуальна психодіагностика кримінальних ознак особистості.
5. Складання психологічного портрету злочинця
6. Застосування слідчим психологічних прийомів під час обшуку.
7. Професіограма професійної діяльності юриста
8. Поняття професійної деформації в юридичній діяльності та її профілактика.

Семінарське заняття 7. Судово-психологічна експертиза.

Питання для обговорення

1. Загальні підстави призначення судово-психологічної експертизи
2. Етапи проведення та оформлення результатів СПЕ.
3. Методика проведення СПЕ.
4. Завдання комплексної судово психолого-психіатричної експертизи.
5. Особливості проведення психологічної експертизи неповнолітнього правопорушника.
6. Особливості проведення психологічної експертизи неповнолітніх потерпілих та свідків.
7. Судово-психологічна експертиза групових злочинів.

Семінарське заняття 8. Основи пенітенціарної психології

1. Типологія особистості засудженого.
3. Групи засуджених та їх психологічна характеристика
4. Вплив соціальної ізоляції на особистість засудженого
5. Субкультура засуджених та її вплив на особистість.
6. Психологічні особливості відбування покарань жінками.
7. Психологічні особливості відбування покарань неповнолітніми засудженими.
8. Методи психологічного впливу на особу засудженого в установах виконання покарань .
9. Психологічні основи ресоціалізації засуджених
10. Соціально-психологічна реадaptaція звільненого.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

№ з/п	Зміст завдання	Форма звітності
1.	Аналіз першоджерел, складання опорного конспекту з вивченої теми , підготовка повідомлення, розробка презентації.	Письмовий звіт (модуль I)
2.	Написання есе, підготовка повідомлення, складання, таблиць, схем, Складання професіограми професійної діяльності юриста. Підготовка експертного висновку судово-психологічної експертизи.	Письмовий звіт (модуль II)

	.	
3.	Перегляд і аналіз навчальних матеріалів (Стэнфордский тюремний експеримент Ф. Зимбардо). Вивчення та аналіз додаткової літератури (Алан Піз «Мова рухів тіла»). Відпрацювання навичок комунікації, візуальна психодіагностика, підготовка презентацій.	Письмовий звіт (модуль III)

4.2. Матеріали для самоконтролю

Тема1. Теоретико-методологічні основи юридичної психології

1. Що є предметом дослідження юридичної психології ?
2. У чому специфіка предмета юридичної психології?
3. Яке місце займає юридичної психології у системі психологічної науки?
4. Окреслити напрями сучасної юридичної психології?
5. У чому полягає методологічна особливість юридичної психології?
6. У чому полягає специфіка застосування загально-психологічних методів у юридичної психології?
7. Окреслити межі використання методів психологічного впливу на особистість у слідчому процесі.

Тема 2: Історія становлення соціальної психології як науки

1. Коли юридична психологія виокремилася як самостійна наукова дисципліна?
2. У чому полягає сутність наукової методики П.С.Лапласа?
3. Які основні теорії злочинності розвивалися у ХХ столітті?
4. Назовить головну особливість сучасного кримінологічного знання.
5. Назовить автора, який розробив основні принципи роботи прибора лай-детектор?
6. Перерахуйте основні напрями сучасних досліджень у галузі юридичної психології
7. У чому полягають зв'язки юридичної психології із судовою психіатрією та кримінальною патопсихологією?.

Тема 3. Правова психологія

1. Розкрийте сутність поняття «норма поведінки».
2. Наведіть приклади технічних і соціальних норм поведінки.
3. Чи можна вважати психічні відхилення людини як одну з головних причин девіантної та злочинної поведінки?
4. Чи вірно ствердження, що в періоди соціально-економічних і політичних криз зростає рівень злочинності в країні?
5. Як впливають трансформаційні процеси суспільства на протиправну поведінку?
6. Як впливають нормативна система суспільства на соціальну та асоціальну поведінку?

Тема 4. Психологія злочину

1. Що є предметом дослідження кримінальної психології.
2. Яка роль об'єктивних і суб'єктивних факторів у здійсненні злочину.
3. У чому полягають особливості прояву вольових та емоційних процесів при підготовці та скоєнні злочинів.
4. Яке співвідношення мотиву, цілі та результату при здійсненні злочину з необережності та вчиненні злочину умисно.
5. Які фактори обумовлюють злочинність неповнолітніх?
6. Чи може бути джерелом кримінальної поведінки соціальна нерівність?

Тема 5. Психологія особистості злочинця

1. На Вашу думку «генетична детермінована кримінальна особистість» це міф або реальність.
2. Які фактори впливають на формування особистості злочинця.
3. Назвіть основні психологічні типи злочинця.
4. Назвіть фактори, що впливають на поведінку потерпілого в момент здійснення злочину?
5. Чим відрізняється поняття «жертва злочину» від поняття «потерпілий»?
6. Назвіть основні соціально-психологічні характеристики жертви злочину?
7. Перелічите основні компоненти особистості потерпілих?
8. У чому полягають гендерні особливості злочинної поведінки?

Тема 6. Психологія злочинного угруповання

1. Дайте визначення поняття «злочинна» група.
2. Які типи злочинних груп виділяють залежно від рівня їхньої криміналізації і організованості?
3. Назвіть основні риси криміногенних груп.
4. Які мотиви створення злочинних угруповань?
5. Чи можна погодитися з твердженням, що прості кримінальні групи це «відносно примітивна форма об'єднання злочинців»?
6. У чому психологічні особливості злочинних груп неповнолітніх?

Тема 7. Психологічні основи розслідування злочину

1. Назвіть основні психологічні прийоми встановлення контактів з потерпілими, підозрюваними і звинуваченими.
2. Як відбувається формування показань у потерпілих?
3. Які фактори впливають на формування показань потерпілого?
4. У чому полягають проблеми оцінки достовірності свідчень.
5. Назвіть причини подання хибних свідчень свідком.
6. Які дані необхідно враховувати для складання психологічного портрету злочинця?
7. Які можливості візуальна психодіагностика при розслідуванні

злочину?

Тема 8. Судово-психологічна експертиза

1. Назвіть основні принципи організації судово-психологічної експертизи?
2. Назвіть основні етапи проведення судово-психологічної експертизи?
3. Яка роль психолога-експерта на попередньому етапі слідства?
4. Які завдання вирішує психолог при проведенні судово-психологічної експертизи?
5. У чому полягає складність проведення посмертної судово-психологічної експертизи?
6. Які основні індивідуально-психологічні особливості особистості підекспертного досліджую експерт-психолог?
7. У чому полягає специфіка проведення судово-психологічної експертизи неповнолітніх?

Тема 9. Пенітенціарна психологія

1. Що вивчає пенітенціарна психологія?
2. Назвіть основні етапи психологічного забезпечення перевиховання засуджених.
3. Назвіть засоби та методи психологічного впливу на засудженого.
4. Як впливає субкультура «зони» на динаміку особистості засудженого?
5. Яка роль психології у подоланні законів і традицій зони?
6. Від чого залежить успіх ресоціалізації після тривалого позбавлення волі?
7. Яка роль соціально-психологічної підготовки засудженого до умов життя на волі?

4.3. Індивідуальні завдання

Теми рефератів, презентацій, індивідуальних, творчих робіт, есе з юридичної психології

1. Сучасний стан та розвиток юридичної психології в Україні.
2. Соціально-психологічний аналіз виникнення злочинної поведінки.
3. Психологічні особливості індивідуального злочину.
4. Концепції особистості злочинця.
5. Психологічна характеристика злочинних груп
6. Психологічні методи боротьби з груповою злочинністю.
7. Тероризм як асоціальне явище.
8. Психологічні особливості ведення переговорів із терористами.
9. Психологічний портрет злочинця та закономірності його складання.
10. Види судово-психологічних експертиз
11. Методика проведення комплексної судово-психологічної експертизи.
12. Психотехніка спілкування у юридичній діяльності

13. Психологічні засоби впливу на підсудного.
14. Соціально-психологічна реадaptaція звільненого, як умова дотримання правових норм суспільства.
15. Професійна психологічна деформація юриста та шляхи її подолання
16. Соціально-психологічні чинники жіночої злочинності
17. Психологічні особливості відбування покарань неповнолітніми засудженими.
18. Стереотипи тюремної поведінки та їх вплив на особистість.
19. Індивідуально-психологічні характеристики жертви злочину
20. Соціально-психологічна характеристика груп засуджених

4.4. Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю

1. Предмет, завдання юридичної психології.
2. Методологічні принципи та методи юридичної психології.
3. Основні етапи становлення та розвитку юридичної психології.
4. Сучасний стан та проблеми вітчизняної юридичної психології.
5. Предмет та завдання кримінальної психології.
6. Психологія злочинної поведінки.
7. Соціально-психологічні чинники злочинної поведінки.
8. Психологічна структура злочину.
9. Особистість злочинця як об'єкт психологічного дослідження.
10. Особливості психології неповнолітніх правопорушників.
11. Соціологічні теорії злочину: структуральний та субкультурний підходи
12. Психологічні теорії злочину: психоаналітичний та когнітивний підходи.
13. Поняття і види злочинних угруповань
14. Основні характеристики злочинної групи: склад, структура, групові процеси, групові норми
15. Соціально-психологічна типологія злочинця.
16. Соціально-психологічні особливості жертви.
17. Психологія організованих злочинних формувань (груп).
18. Психологічні особливості учасників кримінальних груп.
19. Психологічні методи боротьби з груповою злочинністю.
20. Психологія допиту, психологічні особливості допиту неповнолітніх.
21. Психологія слідчого експерименту.
22. Загальна характеристика психологічних особливостей слідчої діяльності.
23. Психологічні ознаки неправдивих показань при допиті.
24. Роль психолога у якості спеціаліста під час проведення слідчих дій.
25. Предмет та завдання судово-психологічної експертизи (СПЕ).
26. Види судово-психологічних експертиз.
27. Судово-психологічна експертиза емоційних станів.
28. Судово-психологічна експертиза потерпілих у справах про сексуальні злочини.
29. Експертиза соціально-психологічних особливостей членів злочинної групи.
30. Судово-психологічна експертиза неповнолітнього правопорушника.

31. Методика проведення судово-психологічної експертизи.
32. Етапи проведення судово-психологічної експертизи.
33. Психологічна структура судової діяльності.
34. Візуальна психодіагностика кримінальних ознак особистості.
35. Загальна психологічна характеристика судового процесу.
36. Предмет і завдання пенітенціарної психології.
37. Психологія особистості засудженого.
38. Соціально-психологічна характеристика груп засуджених.
39. Соціальн-психологічна реадаптація звільненого.
40. Методи психологічного впливу на засуджених з метою їх ресоціалізації.
41. Психологічні аспекти проблеми покарання та виправлення злочинця
42. Типологія особистості засудженого.
43. Психологічні основи перевиховання засуджених
44. Мотивація злочинної поведінки неповнолітніх.

5. Критерії та система оцінювання результатів навчання

5.1. під час семінарського заняття

5 бали отримує студент, який повно, логічно і послідовно розкриває зміст питання, активно бере участь в дискусії впродовж усього заняття

- відповідь свідчить про всебічні, систематизовані, глибокі знання,
- вільно володіє теоретичними основами і термінологією,
- правильно застосовує одержані знання для розв'язання практичних завдань;

- творчо вирішує поставлені завдання,
- гнучко використовує міжпредметні зв'язки в узагальненні інформації,

3 бали виставляється студенту за умови, що він:

- володіє понятійним апаратом з теми,
- правильно розкриває основний зміст матеріалу, але у відповіді припускається помилок,

• у цілому вирішує поставлені завдання, правильно використовує знання при розв'язання практичних завдань але допускає 1 - 2 незначні помилки;

2 бали виставляється, якщо студент в основному:

- Бере участь у дискусії, але припускається помилки,
- зміст окремих питань викладає частково, непослідовно,
- відповідь виявляє прогалини у знаннях.

1 бал отримає студент, якщо він присутній на занятті, але не бере активну участь в обговоренні питань.

5.2 Критерії оцінювання реферату:

Максимальну оцінку 10 балів студент отримує, якщо оформлення та зміст реферату відповідає загальним вимогам:

- відповідність змісту роботи теми реферату;
- знання досягнень науки, монографічної та періодичної літератури за

темою;

- грамотність, науковий стиль викладання;
- логічність і аргументованість викладення матеріалу;
- несуперечливість понятійного апарату;
- інформативність і наочність поданого матеріалу в таблицях, схемах,

рисунках.

- представленість результатів роботи у висновках;
- відповідність висновків поставленим завданням.
- Відповідність оформлення роботи вимогам державного стандарту;
- чіткість, логічна послідовність і структурованість тексту;
- правильність оформлення графічного матеріалу (таблиць,

рисунків тощо).

Оцінювання усної доповіді

- чіткість викладання змісту реферата на захисті ;
- правильність відповідей на запитання;
- уміння вести дискусію;
- володіння професійною мовою і термінологічне відповідність.

5.3 Критерії оцінювання мультимедійної презентації:

Максимальну оцінку 10 балів студент отримує, якщо оформлення та зміст презентації відповідає наступним вимогам:

- повнота розкриття теми;
- структуризація інформації;
- наявність і зручність навігації;
- відсутність граматичних, орфографічних і мовленнєвих помилок;
- відсутність фактичних помилок, достовірність поданої інформації;
- наявність і правильність оформлення обов'язкових слайдів (титульний слайд, зміст, список використаних джерел);
- оригінальність оформлення презентації;
- обґрунтованість і раціональність використання засобів мультимедіа та анімаційних ефектів;
- придатність презентації для обраної цільової аудиторії;
- грамотність та естетичність використання кольорового оформлення;
- використання авторських ілюстрацій, фонів, фотографій, відеоматеріалів;
- грамотність і чіткість мовлення;
- наявність, обґрунтованість і доцільність використання фонового звуку;
- розміщення і комплектування об'єктів;
- єдиний стиль слайдів.

Оцінка оголошується одночасно всім студентам, які захищали реферат або презентацію, в день захисту.

5 Критерії оцінювання підсумкового контролю

На «відмінно» (5 балів) оцінюється відповідь, в якій студент продемонстрував коректне володіння термінологією, ґрунтовні систематичні знання курсу, аналізує основні теорії особистості, вміння логічної послідовно викладати теоретичний матеріал та вміння співвідносити його з практичними завданнями соціальної роботи.

На «добре» (4 бала) оцінюється відповідь, в якій студент виявив повні знання теоретичних основ відповідно до програми курсу, обізнаність щодо структури, основних механізмів розвитку особистості, знання основних теорій особистості.

На «задовільно» (3 бала) оцінюється відповідь, в якій студент виявив часткові знання щодо структури, механізмів розвитку особистості та основних теорій особистості.

На «незадовільно» (1-2 бала відповідно «FX» оцінки ECTS) оцінюється відповідь, в якій студент виявив поверхові знання з теоретичних основ курсу, невміння пояснити будь-які механізми розвитку особистості, не може назвати відомих персонологів.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бедь В. В. Юридична психологія: навчальний посібник Київ, 2018. 226 с.
2. Бочелюк, В. Й. Юридична психологія: навч. посібник. Київ: Центр учбов. літ., 2018. 336 с.
3. Демиденко, Н. М. Юридична психологія: навч. посіб.: [Електр. вид.]. Хакрів. нац. ун-т внутр. справ, 2025. 186с. <https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/24053>
4. Кацавець Р. С. Юридична психологія. Навч. посіб. 3-тє вид., доповн. Київ: Алерта, 2023. 294 с.
5. Кацавець Р. С. Кримінальна психологія. Навч. посіб. 3-є вид., доповн. Київ: Алерта, 2025. 162 с.
6. Кацавець Р.С. Пенітенціарна психологія. Навч. посіб. Київ: Алерта, 2018. 110 с.
7. Максименко С.Д., Медведєв В.І. Юридична психологія: підручник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2018. 448 с.
8. Мухіна Г. В. Юридична психологія : навчально-методичний посібник / за заг. ред. В. М. Бесчастного. Київ: ВД «Дакор», 2019. 236 с.
9. Шепітько В. Ю., Коновалова В.О. Юридична психологія : підручник. 4-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2025. 280 с.
10. Юридична психологія: навчальний посібник [електронне видання]. / М.О. Оксютів, В.В. Коширець, А.Б. Мудрик. Житомир, Житомирська політехніка, 2024. 161 с.

Додаткова (допоміжна) література

1. Алексійчук В.І. Огляд місця події: тактика і психологія: монографія. Харків: Апостіль, 2012. 230 с.
2. Крюкова М.А., Єлховський І.В. Судово-психологічна експертиза (до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра факультету психології, політології та соціології). Одеса: Фенікс, 2021. 61 с.
3. Кудерміна О. І., Казміренко Л. І., Власенко С. Б. Соціальна психологія: навчальний посібник. Київ: НАВС, 2020. <https://elar.navs.edu.ua/jspui/handle/123456789/17174>.
4. Москаленко В.В. Психологія соціального впливу. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 448
5. Охріменко І.М. Оперативно-розшукова психологія. Сучасний стан та перспективи розвитку. Київ, 2011.
6. Пасніченко В.В. Судово-психологічна експертиза: Навчальний посібник. Чернівці: Книги – ХХІ, 2008. 136 с.
7. Психологія слідчої діяльності. / За ред. В.Г.Андросюка. Київ, 2008.
8. Юридична психологія. Альбом схем з коментарями: Навч. посібник / Д.О. Александров, В.Г. Андросюк, Л.І. Казміренко та ін. Київ: КНТ, 2008. 152 с.
9. Юридична психологія. Практикум / За заг. ред. Л.Ш. Казміренко. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2010.

Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.
2. Інститут психології імені Г.С. Костюка. Національної Академії педагогічних наук України. Режим доступу: <http://psychology-naes-ua.institute>.
3. Студентська бібліотека «Читалка» Режим доступу. <http://chitalka.net.ua>.
4. Directory of Open Access Books [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.doabooks.org>
5. Цифрова бібліотека тематичних текстових збірок [Електронний ресурс]- Режим доступу: <https://www.twirpx.com>.
1. http://pidruchniki.ws/15840720/psihologiya/yuridichna_psihologiya_-_bochelyuk_vy
2. http://chitalka.info/pr4_15/pr4_15index.htm
3. <http://student-lib.net/index.php?page=0-631-632>